

Avdelingsplan Karussen 2020-21

De siste årene har vi erfart at det er best å konsentrere seg om få temaer som går over hele året fremfor å skifte tema hver måned. Dette gir oss muligheten til å gå mer i dybden og å være impulsive og følge barnas eget initiativ og interesse (jfr. Barns medvirkning).

Vi har en filosofi om at «Veien blir til mens du går» – kanskje er barna opptatt av helt andre ting enn det vi voksne har bestemt. Dette betyr at vi voksne må være fleksible, impulsive og samtidig kunne dokumentere og ikke minst linke det vi gjør opp til rammeplan og begrunne alt utfra en faglig vinkling til enhver tid. Dette krever mye av oss voksne men vi mener at ved å jobbe på en slik måte har vi mulighet til å virkelig ta barnas egeninteresser og initiativ på alvor.

Nytt formål til Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, trådte i kraft 1. august 2010:

«Barnehagen som pedagogisk virksomhet har sin egenart og sine tradisjoner som må ivaretas. Anerkjennelse av barndommens egenverdi står sentralt i denne tradisjonen. Den helhetlige og integrerte tilnærmingen som karakteriserer barnehagens virksomhet, ivaretas i formålet blant annet gjennom begrepene omsorg, lek, læring og danning.

Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn hvor danning, omsorg, lek og læring står sentralt. I barnehagen er samhandlingsprosesser i lek og læring og det å ta hensyn til hverandre forutsetninger for barnets danning. Danning handler om å få et aktivt og bevisst forhold til omgivelsene og å reflektere over det en gjør i samspill med andre. Danning er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Barn må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter og støtte for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Gjennom utforskning og samtale om verden og fenomener skaffer barn seg kunnskap og innsikt på mange områder. Danning er en kontinuerlig prosess som er tett sammenvevd med og danner grunnlaget for omsorg, lek og læring” (Sitat fra formålsparagrafen av 2010)

Det nye formålet uttrykker samfunnets endring i synet på barn og voksnes ansvar for å behandle barn som likeverdige individer. Formålet understreker at barn må møtes med tillit og respekt. Å bli tatt på alvor er viktig som motivasjon for læring, og som grunnlag for å utvikle tillit både til seg selv og andre. Perspektivet i den nye formålsbestemmelsen er utvidet til også å omfatte naturen. "Å ta vare på naturen og hverandre" rommer både empati og økologisk ansvar, og skal være en naturlig del av barnas dannelsesprosess. Dette er viktig for oss i arbeid med årets temaer.

I Ekrekroken barnehage har vi et pågående arbeid med å ferdigstille en ny, felles årsplan, etter en mal fra Bærum kommune. Den foreløpige utgaven finner dere på vår hjemmeside www.ekrekroken.no under menypunktet «Barnehagens planer, felles årsplan 2019-20». De siste punktene skal etter planen på plass nå i løpet av kort tid, og det vil da skifte navn til «felles årsplan 2020-21»

«LEK OG LÆRING»:

Lekens betydning for barns utvikling

Digital hverdag

Kommunikasjon og språk

Livsmestring og helse

- Arbeid mot mobbing
- Fysisk fostring
- Matglede og sunne helsevaner

Året rundt i naturen

Norsk kultur og tradisjon

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og realfag

Lekens betydning for barns utvikling

Vi på Karussen ser at leken har en stor egenverdi for barna. Det at de kan få lov til å leke uforstyrret i lengre bolker i løpet av dagen gjør at de kan utforske, bearbeide og lære underveis. Vi ønsker å la barna få mulighet til å utfolde seg gjennom leken uten at vi som voksne skal avbryte i for stor grad. Dette kan føre til at vi innimellom kan endre på dagens planer om vi ser at leken i seg selv har stor verdi. Ber dere som foreldre ta en titt på «sola» som henger på tavlen i garderoben og ligger under «lek» i fellesdel årsplan om dere ønsker å se litt mer konkret hva vi mener at barna erfarer gjennom den frie leken.

Gjennom å utvikle god lekekompetanse vil også barna utvikle en høy sosial kompetanse med omsorg, respekt og tillit for mennesker og naturen rundt oss. Vi ønsker at barna gjennom leken skal utvikle en naturlig nysgjerrighet og lærevilje samt toleranse, interesse og engasjement for ulikheter i samfunnet.

Vi ønsker å bruke mye tid på den frie leken i hverdagen, samtidig som at de voksne skal være i nærheten som stillasbyggere og veiledere når det trengs. Vi kommer også til å ha lekegrupper/aktivitetsgrupper på avdelingen der vi som voksne setter sammen gruppene og til dels bestemmer aktivitetene for å kunne sikre at **alle** barna kommer inn i gruppen og opplever vennskap og samhörighet på en god måte.

Gjennom leken ønsker vi også at barna skal få opplevelser som styrker og utvikler de både emosjonelt og intellektuelt, samtidig som at de skal få opplevelser av motgang og små tap gjennom å øve på konfliktløsning og forhandling.

Hvordan skal vi så legg til rette for alt dette og mer til?

- Gi tid og rom for lek
- Voksne som støtter opp om og hjelper barna inn i leken
- Voksne som kan hjelpe til med å sette i gang lek om barna ikke helt får det til
- Voksne som kan inspirere til lek i et miljø uten leksaker, for eksempel skogen

- Dele opp i mindre grupper på avdelingen
- At vi har variert lekemateriell på avdelingen
- At vi voksne er gode på å følge barnas initiativ i leksituasjoner. La de oppleve at det de foreslår er verdifullt og nyttig.

Digital hverdag:

Bærum kommune sier i sin kvalitetsplan for barnehagene i Bærum: *«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy skal inngå i det pedagogiske arbeidet, og skal bidra til et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.*

Aktivitetene skal bidra til barnas gryende digitale ferdigheter som for eksempel lek med bilder og historier, og innhenting av informasjon ved hjelp av digitale verktøy. Satsingen skal både styrke barnas digitale kompetanse og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Personalet skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Det kan for eksempel være at barna lærer at de ikke skal ta bilder av noen som ikke vil fotograferes. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna for å bidra til at barna leker, lærer og skaper noe nytt.»

På Karussen så har den digitale hverdagen vært en del av vår hverdag i mange år. Vi bruker mye kamera i kombinasjon med MyKid. Her får lar vi barna selv bestemme om bilder skal tas eller ikke og om de skal på MyKid eller ei. Vi bruker også digitale verktøy som oppslagsverk, for å finne musikk, for å finne bilder av diverse dyr, biler, superhelter osv. Vi har også iPad på avdelingen der vi har en del pedagogiske spill, men den har de siste par årene ikke vært så mye brukt. Ellers har vi tilgang på kopimaskin, skanner, projektor, trådløs høyttaler, digitalt og trådløst mikroskop (mye i bruk) og kamera.

Kommunikasjon og språk

Rammeplan for barnehager sier: *«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.*

I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.»

Et språklig sterkt barn står på mange felt sterkere enn et språklig svakt barn, både i det sosiale og ellers. Vi kommer derfor til å bruke mye tid på språk i barnehagen. Metoder vi bruker her er f.eks det å lese for barna så mye som mulig - helst hver dag! Vi har også laget oss en hel del med hjelpemidler som går på ord, begreper og lignende. Dette kommer vi til å bruke i samlingsstunder. Det vi i hovedsak ønsker er at barna skal ha et godt ordforråd og at de skal ha mest mulig begreper inne før de starter på skolen. Om det skulle være noen som trenger mer oppfølging i forhold til språk, evt forsinket språkutvikling vil vi følge opp dette på avdelingen i en til en situasjoner, små grupper eller lignende.

Vi ser også på leken i barnehagen som en av de viktige arenaene for utvikling av blant annet kommunikasjon og språk så her kan dere lese litt mer om det:

Livsmestring og helse

I rammeplan for barnehager står det: «*barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser og mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.*

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og hvite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet.»

Som dere ser er det mye som ligger inn under «livsmestring og helse». Vi vil til enhver tid ha fokus på dette og etterstrebe en best mulig hverdag for ditt barn. Mye av det vi fokuserer på er «karakterdannelse», som i sin tur er å gjøre barna robuste slik at de kan si nei til noe og samtidig ikke faller sammen hvis de får et nei selv. Karakterdannelse handler også om å lære barna selvstendighet og å lære de å ta ansvar.

«Å styrke barnas robusthet vil si å gi dem en indre struktur, en indre tro på at de har en identitet; at de er den samme selv om alt forandrer seg, og gi barnet troen på at det er noe verdt. Den indre strukturen får barna fra den ytre sosiale strukturen, den internaliseres», sier Per Schultz Jørgensen, dansk professor og tidligere forskningsleder ved Danmarks institutt for Pædagogik.

Vi mener også at det er viktig at barna får innblikk og erfaringer i forhold til mangfold og «annerledeshet». Med dette mener vi at barna skal få kjennskap til forskjellige måter å leve på. Det kan være i forhold til religion og livssyn, forskjellige familieformer eller andre faktorer som er annerledes enn det de selv opplever. Vi ønsker også at de skal oppleve at det ikke nødvendigvis er tydelige kjønnsrollemønstre i hverdagen. Vi ønsker at de skal kunne føle seg trygge på at de er gode nok, uansett!

Barna skal oppleve at de kan holde ut, få tro på seg selv, at de har ressurser og sette seg mål og nå de, men de skal også lære å takle nederlag og frustrasjon. Barn som er robuste skal ha motstandskraft, kunne holde ut, si ifra og gjøre motstand, men også høre på egne følelser og kjenne egen sårbarhet. Noen av de tingene vi fokuserer på er:

- Hjelp barna å si nei
- Fastholde normer og rammer for barna – eks henge opp jakken sin, sette på plass skoene sine etc
- Involvere barna og gi de eierskap til de vi gjør, blant annet ved medvirkning.
- Ha fokus på prosess mer enn resultatet
- Speile barnas følelser og vær i følelsen sammen med dem, men samtidig holde fast ved normene.

Arbeid mot mobbing

I Ekrekroken barnehage har vi allerede gjennomført et stort arbeid i forhold til mobbing, og hva det innebærer for Karussen sin del kan dere lese litt mer om her:

På Karussen ønsker vi et miljø med respekt, tillit og tilhørighet for både barn og voksne. Vi ønsker at barna skal oppleve vennskap og gode relasjoner i hverdagen. I barnehagen har vi gjennom det siste året fokusert mye på «begynnende mobbeadferd» i barnegruppen og vi mener derfor at vi har kommet godt i gang med dette arbeidet. Dette kan dere lese mer om i fellesdelen av årsplanen og i «handlingsplan mot mobbing» som dere alle har fått utdelt.

Hva skal vi konkret gjøre for å unngå begynnelsen av mobbeadferd på Karussen:

- Gi rom og mulighet for at alle barna er deltagende
- Være oppmerksomme og bevisste voksne som veileder i situasjoner som kan utarte til mobbeadferd
- Gi alle barna like muligheter til å påvirke/medbestemme
- Lekegrupper der man endrer konstellasjoner slik at alle opplever å kunne leke med alle
- La alle få oppleve at de blir satt i fokus i for eksempel samlingsstund

Fysisk fostring

Fysisk fostring i barnehagen generelt og på Karussen spesielt er viktig. Det at et barn er fysisk aktivt fremmer et motorisk sterkt barn som i sin tur fremmer et godt grunnlag for god læring senere. Vi fokuserer derfor mye på å være ute og være i aktivitet, sommer som vinter. Vi ønsker at barna skal lære å like det å være ute og å være fysisk aktive, samtidig som at de skal lære å kunne la kroppen få hvile når den trenger dette. Vi ønsker derfor at barna skal få utfordringer, både fysisk og mentalt gjennom året som er tilpasset hvert enkelt barn og dets nivå.

Hva gjør vi konkret?

- Er mye ute, der det er rom for en annen type lek enn det vil være inne
- Går mye på ski om vinteren (på barnas premisser)
- Går på turer i skog og mark der det kan være fysisk utfordrende å gå (tett skog, ujevnt underlag etc)
- Bruker gymsalen på Haslum skole når vi har mulighet til det
- Spiller ball sammen
- Har sangleker/barneleker som for eksempel hauk og due
- Gå på skøyter
- Sykler mye
- Hvilestund der vi fokuserer på total avslapping – minimum tre ganger i uken og ca 25 minutter hver gang.
- Leker på klatrestativ/klatrer i trær

Vi mener også at ved å få utøve «risikolek» vil barna bli bedre kjent med egne grenser og ikke minst øve på kroppsbeherskelse. Dette kan være klatring i trær, aking i forskjellige former, spikking med kniv etc etc. Vi vil selvfølgelig være tilstede og gjøre vårt ytterste for at det ikke skal skje uhell, men samtidig så må barna få lov til å kjenne på en gryende frykt/usikkerhet for å kunne kjenne igjen følelsen og dermed ta gode valg senere i livet.

Matglede og sunne helsevaner:

For å lære å like mat må vi ha en eksponering for noe som er godt i en god situasjon og hvor man ikke føler seg presset ut over det tilbørlige. Litt press i forhold til at det er forventet i situasjonen er bare bra. Involvering i tilrettelegging, tillaging og presentasjon er viktig for å føle trygghet. Gode forbilder hjelper. Kunnskap om hvor maten kommer fra, hvorfor den er god og hva den gjør med oss bidrar positivt. Matkultur er viktig, ikke bare historien om maten, men også hvordan den lages, spisesituasjonen og alle de tingene vi omgir oss med for å ha et godt måltid.

Den sosiale settingen for et måltid er meget viktig og for små barn er ro, delaktighet og samværet med de andre barna og de voksne sentralt.

- Mat integrerer
- Mat kan inngå i alle fag
- Mat glieder
- Mat bygger fellesskap
- Mat fungerer på tvers av kulturer
- Mat kan forebygge fremtidig helseskade
- Mat reduserer mobbing

Gjennom fokus på mat kan vi også:

- lære beskrivende ord
- lære farger
- lære om tekstur og konsistens
- oppleve varme, kulde og smerte
- legge merke til forskjellige lyder

Vi på Karussen vil helt konkret ha fokus på mat, mattradisjoner og deltagelse i matlaging. Gjennom dette vil vi etterstrebe at alle barna skal ha gode opplevelser knyttet til matsituasjonen, samtidig som at vi skal lære å smake på nye matvarer for å utvide smakssansene våre.

På grunn av årets spesielle situasjon med corona vil det være matpakker i hovedsak og derfor ikke så mye muligheter til matlaging på samme måte som tidligere år enda. Vi håper at dette vil endre seg i god tid før jul, men uansett så vil vi gjennomføre noen prosjekter, deriblant det å yste ost, partere slakt (mest sannsynlig gris), lage egen spekeskinke og grave kjøtt til jul. Fokus på å smake på nye matvarer vil vi fortsatt ha, selv om det blir noe sjeldnere.

Året rundt på Karussen

For oss på Karussen er det en naturlig del av barnehagehverdagen å være ute i all slags vær. Dette betyr at vi ser naturen fra alle sider og under de fleste forhold. Vi har de siste årene hatt enten natur eller årstider som hovedtema, og dette fortsetter vi med i år. Da vær og skifter i naturen ikke er så lett å styre kommer vi ikke til å sette opp en konkret plan fra uke til uke, men heller jobbe ut ifra barnas fokus og det naturlige skiftet i årstidene. Vi ønsker også å kombinere «barn i naturen» med «norsk kultur og tradisjon» utover høsten ved å fokusere på hva vi kan høste fra naturen. Det kan være høsting av frukt/bær, tilberedning av bytte fra høstens jaktturet eller lignende.

Vi kommer også til å benytte «året rundt» og naturmaterialer som basis for en del av formingsaktivitetene våre fremover. Både for å se at vi kan bruke mye av det vi finner rundt oss, og for å ta fokus litt bort fra det at vi må kjøpe masse produkter til enhver tid.

Når vinteren kommer vil vi nok skifte fokus til mer fysisk aktivitet som f.eks ski og skøyter. Vi har også truger på avdelingen som vi håper at vi kan få brukt. Det er en naturlig del av hverdagen at vi øver på å finne ut hva slags klær som trengs for å holde oss gode og varme og dette er det selvfølgelig stort fokus på i vinterhalvåret.

Våren vil bli et naturlig skifte der vi fokuserer på endringer og nytt liv rundt oss. Hva skjer i maurtua? Hvilke endringer ser vi på bjørka? Dette er noe av det vi kommer til å jobbe med utover året, samtidig som at vi skal ha mulighet til å gripe dagen og følge barnas initiativ og interesse.

Hva ønsker vi å oppnå med dette temaet?

- Grunnleggende kjennskap til, og kunnskap om, variasjoner i naturen gjennom året.
- Grunnleggende erfaringer og kunnskaper om natur, økologi, miljøvern og samspillet i naturen.
- Grunnleggende kunnskaper om den gjensidige avhengigheten mellom mennesker, dyr og vekster.
- Utvikle positive holdninger til natur og friluftsliv uansett årstid
- Utvikle respekt for, og tilhørighet til liv, natur og miljø
- Stimulere til fysisk aktivitet og opplevelser i naturen
- Gripe tak i det barna er opptatt av og la de få medbestemmelse rundt temaet

Norsk kultur og tradisjon

Dette temaet ønsker vi å jobbe med dette året også da vi har gode erfaringer fra før. Her vil vi komme inn på både det som vi alle er kjent med og kanskje noen ting som er litt mer «gammeldagse» og ukjente. I år som tidligere år ønsker vi å dra inn noen elementer angående mat, som f.eks partering av slakt, ysting av ost etc. Dette mener vi er viktig da det for de fleste er utdøende kunnskap, samtidig som dette viser hvordan vi er avhengige av naturen rundt oss. Vi kommer også til å ha en del fokus på den samiske kulturen underveis. Her er det både mat, eventyr og levesett for spesielt reindriftsamene vi fokuserer på. Forrige vinter laget vi blodpannekaker og bidos på barnas initiativ til samefolkets dag. Hva som vil skje i vinter får vi se etter hvert, men vi vil uansett markere samefolkets dag med aktiviteter, fellesprosjekter og matopplevelser. Vi bruker også mye norsk og samisk musikk i hvilestund.

Hva ønsker vi å oppnå med dette temaet?

- Formidle basiskompetanse i forhold til den norske og samiske kulturarven
- Bruke norske, kjente navn innen barnelitteraturen
- Eventyr og sagn
- Formidle barnekultur som regler, rim, leker osv
- Bruke sanger, samtaler og fortellinger i samlingsstund
- Gi mulighet til å skape egen kultur ut fra egne opplevelser
- Kjennskap til norske og samiske kunstnere og musikere
- Varierte formingsaktiviteter
- Turer relatert til tema
- Tradisjonsmat
- La barna oppleve og delta i prosesser ved partering av slakt, ysting av ost etc
- La barna delta i forberedelsene til merkedager og høytider

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og realfag

Karussen har i alle år hatt et sterkt fokus på realfag, da spesielt naturfag. Dette vil fortsatt være en av de temaene vi jobber mye med da det faller seg naturlig når man er ute i all slags vær. Vi har mye fokus på årstider og endringer i naturen, og vi jobber mye ut ifra «vær og føre». Vi ønsker også å kunne fokusere enda mer på antall, rom og form gjennom året, samtidig som vi vil dra inn mer forskning. Målet for Karussen med dette er at vi skal la barna få oppleve mestring og ikke minst bevare den iboende nysgjerrigheten og utforskertrangen som ligger naturlig hos barna. For å kunne få til dette kreves det voksne som tør å undre seg sammen med barna og ikke nødvendigvis være den som har svaret. Dere finner mye om tankene bak i fellesdelen av årsplanen så her vil det bli mer spesifikt hva vi gjør på avdelingen.

Aktiviteter og opplegg som skal fremme realfag:

- Observasjon og undring over årets gang i naturen
- Følge med på endringer i naturen, for eksempel hva skjer med maurtua?
- Følge med på hva som skjer i fuglekassen våre
- Lete etter spor/sportegn både i barnehagen og på tur
- Sette opp viltkamera for å kunne studere dyrelivet i nærheten
- Hvordan kjennes årstidene på kroppen?
- Stimulere til fysisk aktivitet i naturen

Matte (antall, rom og form)

- Leke med tall og former (geometriske figurer)
- Formingsaktiviteter med fokus på former, størrelse og farger
- Sortering av former, farger, mengder, leker
- Lek med «Mattemaur» - et spill om tall, og lignende
- Bruk av tall og symboler i hverdagsituasjoner (for eksempel telle antall barn i samling, telle kopper når vi dekker bord etc)
- Konstruksjonsleker i hverdagen
- Begrepsinnlæring
- Påkledning
- Måltidet
- Butikklek

Forskning/forsøk

- La barna få lov til å undersøke på egenhånd, og evt støtte opp/hjelpe til om de ønsker det
- Være deltagende og åpen for barnas undring
- Gjennomføre forsøk og eksperimenter med for eksempel tyngdekraft der vi lurer og undrer før vi ser hva som skjer
- Være en inspirator i forhold til å undre seg
- La barna få prøve nye ting

